

דף קה.

עין משפט א.

או"ח סימן רעא פעיף ד

ה. ד. אסור לטעום ^ז אפי' מים קודם שיקדש, ואפי' התחיל מבעוד יום בסעודתו וקידש עליו היום מפסיק ^ח ופורס מפה ^ט ומקדש ^י ומברך המוציא. וי"א דאינו מברך המוציא ^כ.

עין משפט ב.

או"ח סימן רצט פעיף א

עין לעיל דף קד. עין משפט אות א.

עין משפט ג.

או"ח סימן רעא פעיף ח

ה. ט. לא קידש בלילה מקדש ביום ^ל עד השקיעה.

ז. וַאֲסוּרָה זֶה מִדְּרַבָּנָן, אֲבָל לִרְחוּץ פִּי מוֹתֵר כִּיּוֹן שְׁאִינוּ מִכּוּוֹן לְהִנָּאת טַעִימָה, מ"א ס"ק ה'.

ומביה"ש אפי' לא קיבל עליו שבת אסור לטעום עד שיקדש.

ח. וְאִם קִיבַל עָלָיו שֶׁבֶת אִפִּי' מִבְּעוֹד יוֹם מִפְּלֵג הַמִּנְחָה מֵאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁקִּיבַל שֶׁבֶת אִסוּר לֹא לְטַעוֹם עַד שִׁיקְדֵשׁ, כֹּה"ח אוֹת כ"א.

וע"פ דברי האר"י ז"ל גם אם אדם קיבל עליו שבת מבעוד יום ורוצה לקדש ולאכול סעודתו ואח"כ להתפלל אין לעשות כן ע"פ סודן של דברים, כה"ח אוֹת כ"ב.

ח. הָגַם שֶׁהִתְחִיל בְּהִיתֵר וְשִׁאֲנִי מִסִּי תִרְנ"ב לִגְבִי לִוְלֵב שְׁאִינוּ פּוֹסֵק, דְּשִׁאֲנִי קִידוּשׁ שֶׁנִּתְקַן לִפְנֵי סְעוּדָה וּבִמְקוֹם סְעוּדָה ע"כ מִפְּסִיק, מ"א ס"ק ו'.

ט. וְכֵּן כָּדִי שֶׁהִפֵּת לֹא יִרְאֶה בּוֹשְׁתּוֹ שֶׁאֵין מִקְדְּשִׁין אֲלֵא עַל הַיֵּין וְלֹא עָלָיו. וּבִכְה"ג כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל בְּהִיתֵר א"צ לְהִתְפַּלֵּל מֵעֵרִיב קוֹדֵם שִׁיאֲכַל סְעוּדָתוֹ, ט"ז ס"ק ד'. אֲךָ לִפִּי דְּבָרֵי הָאֲר"י ז"ל צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל וְאַח"כּ לְקַדֵּשׁ וּלְעֲשׂוֹת סְעוּדַת שֶׁבֶת. כֹּה"ח אוֹת כ"ו.

י. וְאִם הָיָה שׁוֹתֶה יֵין לִפְנֵי כֵּן א"צ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן רַק קִידוּשׁ הַיּוֹם.

כ. וּמִסְפֵּק אֵין לְבָרֵךְ אִם לֹא שֶׁנִּטַּל יָדָיו לְמִים אַחֲרוֹנִים, אוֹ אִמֵּר הֵב לָן וְנִבְרַךְ שֶׁמִּבְרַךְ לְכוּ"ע גֶּפֶן וְהַמוֹצֵיא. כֹּה"ח אוֹת ל'.

ל. וְכֵן בִּיּוֹ"ט, וְצָרִיךְ לְכוּוֹן בְּיוֹם שִׁיּוּצָא יָדֵי חוֹבֵת קִידוּשׁ שֶׁל לֵילָה וְשֶׁל הַיּוֹם, כֹּה"ח אוֹת נ'.

הגה: ואומר כל נוסח קידוש הלילה חוץ מ"ויכולו" מ.

עין משפט ד.

או"ח סימן רעא פעיף ג

ג. יקנה יין לקידוש הלילה קודם לסעודה^א או לקידוש היום, ומה שאמרו כבוד יום קודם לכבוד הלילה^ב, דוקא בשאר צרכי סעודה.

מ. ויין שבלילה היתה גמר המלאכה, ב"י, אבל בלילה אפי' בסופה אומר ויכולו.

ואם נזכר בבין השמשות א"צ לקדש מספק. כה"ח אות נ"א.

נ. אבל הפת קודמת שיכול לקדש עליה, ואם יש לו כזית או כדי שביעה פת יקנה יין לקידוש לפני דברי סעודה. כה"ח אות י"ד.

ס. וצריך ליזהר בזה דמי שחביב עליו מין מאכל יש להניחו לסעודת שחרית, כה"ח אות ט"ז.

דף קה:

עין משפט א.

או"ח סימן רצט סעיף ד

ה. ג. היה אוכל וחשכה שאינו צריך להפסיק, מברך ברהמ"ז על הכוס ^ע ומבדיל על כוס שני, ואם אין לו אלא כוס אחד מברך עליו ברהמ"ז ^פ ומבדיל עליו.

עין משפט ב.

או"ח סימן רצד סעיף א

א. אומרים הבדלה בתפלה בחונן הדעת ^ז, ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר ^ק, שצריך להבדיל על הכוס, אבל אם טעם קודם שהבדיל ^ר על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה ^ש.

^ע. למ"ד ברהמ"ז טעונה כוס.

^פ. ואינו טועם ממנו עד אחרי ההבדלה שלא לפוגמו, כה"ח אות י"ח.

ו. ואם יש לו ב' כוסות שעושה ברהמ"ז על כוס ראשון מותר לשתותו, מ"א ס"ק ז'. אע"פ שהוא קודם הבדלה, מ"מ מי שלא נזהר כל השנה לברך על כוס בברהמ"ז אסור לשתות ממנו, מ"א שם. והא"ר מקיל גם למי שלא רגיל כל השנה, וא"כ אם יש ג' שאכלו יברכו על הכוס ושותה ממנו המברך. כה"ח אות כ'.

^ז. ברכות ל"ג, ופסחים קי"ג. והטעם משום שאסור לתבוע צרכיו קודם ההבדלה, ועוד שאם אין בינה אינו יודע להבדיל.

ז. אם נאנס ולא התפלל ערבית כמו"ש שמתפלל בשחרית שתיים, ראשונה שחרית והשניה לתשלומין יש מחלוקת אם אומר אתה חוננתנו בשניה ושב ואל תעשה עדיף, כה"ח אות ג'.

וכן אונן אחר הקבורה כשמתפלל שחרית אחר הקבורה לא יאמר אתה חוננתנו בתפלתו, שם באות ה' מברכי יוסף.

^ק. ואסור במלאכה עד שיאמר המבדיל בין קודש לחול, מ"א ס"ק ב'.

^ר. ו. או עשה מלאכה קודם שהבדיל על הכוס, והיינו בלא אמר ברוך המבדיל בין קודש לחול, ועיין בב"ה שהביא מחלוקת בזה.

^ש. הגם שקיי"ל אם טעם מבדיל כמ"ש בסי' רצ"ט סעיף ה', מ"מ כיון שאכל באיסור קרינן ביה טעה וצריך לחזור ולהתפלל, ב"י, וט"ז ס"ק ב'. ואחרי שחזר והבדיל בתפלה מבדיל על הכוס, ואם טעה והבדיל על הכוס לפני שחזר להתפלל אפשר דא"צ לחזור ולהתפלל, ממשב"ז, כה"ח אות י"א.

עין משפט ג.

או"ח סימן קפב סעיף א

א. י"א דברכת המזון טעונה כוס אפי' ביחיד^ה, ולא יאכל אם אין לו כוס לברך עליו אם הוא מצפה ואפשר שיהיה לו, ואפי' אם ידלג זמן אכילה אחת. ולפ"ז אם שנים אוכלים צריך שכל אחד יקח כוס לברכת המזון.

וי"א שאינה טעונה כוס אלא בשלשה.

וי"א שאינה טעונה כוס כלל אפי' בשלשה^א.

הגה: ומ"מ מצוה מן המובחר לברך על הכוס^ב.

עין משפט ד.

או"ח סימן רעא סעיף יא

יא. יב. אם אין לו אלא כוס אחד יין מקדש עליו בלילה ואינו טועם ממנו שלא יפגימנו, אלא שופך ממנו לכוס אחר וטועם^ג ולמחר מקדש במה שנשאר בכוס הראשון.

והוא מדע והשכל יזהר לומר עם שי"ן שמאלית שלא ישמע ח"ו שיכול בנים ח"ו. פסחים ק"ה, לדעת התוס' והטור.

א. וזו דעת מר"ן השו"ע כיש בתרא שהיא דעת הרי"ף הרמב"ם והרא"ש, אבל ע"פ דעת הזוהר והאר"י ז"ל דדוקא בג' טעונה כוס, וביחידי לא יברך על הכוס, כה"ח אות א'.

והוא וסוד הכוס היא בבחינת המלכות שמקבל מכולם ומשפיע ברכות ופרנסה לכל העולם, שם.

ב. עיין בכה"ח אות ד'. דמבואר מכמה אחרונים דמצוה מן המובחר שייכת רק בג' ולא בא'.

ומנהג חסידים כשמברכים על הכוס שיהיה הכוס בימין והפת מצד שמאלו על השלחן ויש טעם בדבר על דרך הסוד, שם אות ה'.

ג. אבל התוס' בפסחים ק"ה כתבו דכוס חובה צריך לטעום מכוס שיש בו רביעית, וא"כ ג"כ לדבריהם יטעם מכוס הראשון ואח"כ מוסיף עליו מהכוס השני, שהעביר בתוכו מקצת היין לתקנו כמ"ש בסי' קפ"ב סעיף ו'. מ"א ס"ק כ"ד. וע"פ סודן של דברים יש לעשות כמ"ש המ"א ויטעם מן הכוס שקידש עליו, כה"ח אות ע'.

ואם לא היה בו אלא רביעית יין ונחסר ממנו בלילה ע"י הטעימה ^ד בהעברה לכוס השני, למחר משלימו לרביעית ע"י מזיגה ^ה, ודוקא ביש לו כוס אחר להבדלה שאל"כ מוטב שיניחנה להבדלה דא"א לעשותה בפת, ויקדש ביום על הפת.

עין משפט ה. אר"ח סימן קצ סעיף ד

ה. אם המברך אינו רוצה לטעום יטעום אחד מן המסובין כשיעור רביעית ^ו, ואין שתיית שנים מצטרפת, ומ"מ מצוה מן המובחר שיטעמו כולם ^ז משום חיבוב מצוה.

אר"ח סימן רעא סעיף יד

ד. טו. אם לא טעם המקדש וטעם אחד המסובין כמלא לוגמיו יצא ^ח, אבל אין שתיית שנים מצטרפת למלא לוגמיו ^ט.

מ"מ מצוה מן המובחר שיטעמו כולם מן הקידוש. וי"א כיון שבין כולם טעמו כשיעור מלא לוגמיו, יצאו דכולם מצטרפין לשיעור זה.

ד. טו. דעת הגאונים דאם לא טעם המקדש לא יצא, וראוי לחוש לדבריהם, ודוקא בקידוש ^י אבל לא בשאר הדברים הטעונים כוס

ד. הגם שצריך מלא לוגמיו כאן שצריך לשייר ממנו למחר התירו בטעימה בעלמא. כה"ח אות ע"א.

ה. ובלבד שיהיה ראוי לשתייה אחר מזיגה.

ו. ואם המברך טעם כשיעור מלא לוגמיו השאר א"צ מלא לוגמיהם אלא טעימא בעלמא, ב"י בסי' רע"א, וט"ז שם בס"ק י"ז.

ז. וצריך שדוקא מי שבירך על הכוס ברהמ"ז הוא יברך הגפן ולא יתן הברכה לאחר, כה"ח אות כ"א. וכן משמע מדברי הזוהר.

ז. וי"א היינו בכוס גדול שיש בו יותר מרביעית שהרי צריך המברך לטעום רביעית. ויש רגילים לשטוף הכוס עם מים משירי ברכה ולשתות אותו, ועיין בכה"ח אות כ"ג.

ח. ע"כ מי שמזיקו היין יטעם מעט ויתן לאחר לשתות מלא לוגמיו, כה"ח אות פ"ו.

ט. דלא מיקרי שתייה של הנאה בפחות ממלא לוגמיו. טור.

י. דהסמיכוהו אדאורייתא לקדש על היין, ט"ז ס"ק י"ח.

שבזה מודים הגאונים דגם טעימת אחר מועילה.

עין משפט ו.

או"ח סימן קפב פעיף ג

ג. צריך שהכוס לא יהיה פגום ^כ שאם שתה ממנו פגמו, אבל אם שפך ממנו לתוך ידו או לתוך כלי אין בכך כלום ^ל.

ד. שתה מן חבית קטנה או מן הכד פגמו אבל אם שתה מן חבית גדולה של עץ אין להקפיד ^מ.

ה. י"א שאפי' מים פגומים פסולים למזיגה לכוס של ברכה.

עין משפט ז.

או"ח סימן רצט פעיף ה

ה. ד. טעה ואכל קודם שהבדיל, יכול להבדיל אח"כ.

כ. וְגַם הַכּוֹס בְּעֶצְמוֹ צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם כַּמֶּשֶׁשׁ בְּסִי קַפ"ג סעיף ג', ואם שתה מהכוס על ידי קש לא פגמו, מ"מ כיון שאפשר לתקנו להוסיף מעט מים יעשה כן. גם אם טעם אותו באצבעו לא פגמו, כה"ח אות כ', ומ"מ לכתחלה יש לחוש בזה, שם באות כ"א.

ל. ויש לחוש לכתחלה כיון שיש חולקים, כה"ח אות כ"א.

מ. ובריי"ו אוסר והביאו הב"י, וע"כ יש ליזהר לכתחלה.